

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA DE MÁSTER

Dades de la assignatura	
Nom	Poètiques de la lectura: narrativa, imaginació i psicoanàlisi.
Codi	M30111
Titulació	MU en Recerca en Filosofia i Estudis Humanístics
Tronc	Humanitats – Optativa Filosofia
Semestre	Primer
Horari	Dimecres, 17:00-19:00
Descriptor	Aquest curs pretén oferir una panoràmica alhora històrica i temàtica de la categoria de la lectura des d'una perspectiva psicoanalítica. S'ha escollit un espectre representatiu d'autors i crítics contemporanis, de diverses cultures i llengües europees, a fi de ressaltar les dinàmiques de creativitat i de responsabilitat davant de la pregunta pel sentit i el significat que planteja el fenomen estètic i concretament el literari en la seva vessant narrativa.
Crédits ECTS	5
Professors/as	Armando Pego Puigbó

Docent	
Nom	Armando Pego Puigbó
Departament	Filosofia i Humanitats
Despatx	5
e-mail	apego@filosofia.url.edu
Telèfon	93.453.43.38
Horari de Tutorials	Dimecres: 16.00-17.00

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura.

Objectius

L'acte de la lectura serà interpretat com una resposta hermenèutica que no converteix el text en un pretext, sinó que hi veu l'inici d'una «relació» irreductible que compromet a cada lector concret i, per tant, a l'alumnat *ara i aquí*.

Des d'un punt de vista fenomenològic i psicològic, l'alumnat haurà d'observar el dinamisme que el fet de la lectura ha introduït en la seva història personal, condicionant les seves respostes tant personals com acadèmiques.

La *lectura* haurà de ser analitzada com una *tasca* creativa, que no només serveix per diagnosticar els comportaments humans, sinó per explorar la capacitat alliberadora de la imaginació.

Competències - Objectius

Competències de l'assignatura

Generals

CG-1 Proporcionar a l'alumnat el necessari esperit crític que tota recerca rigorosa exigeix per naturalesa.

CG-2 Aprendre a comunicar als altres investigadors els resultats de la seva recerca i a acceptar les crítiques constructives.

CG-5 Que l'alumnat pugui tenir accés a la llengua o llengües originals dels autors estudiats.

Específiques

CE-1 Permetre a l'alumnat l'aprofundiment d'alguns dels coneixements específics adquirits en el Grau, sigui de Filosofia o d'Humanitats.

CE-2 Que l'alumnat pugui prendre, per tant, les seves primeres decisions de cara a la seva especialització.

CE-6 Que l'alumnat pugui excel·lir en l'ús de tècniques específiques de redacció de treballs d'investigació.

CE-7 Que l'alumnat pugui assolir la capacitat d'estructuració formal dels treballs de recerca (l'ordre en la investigació i en l'exposició).

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts –Unitats Temàtiques

UNITAT 1:

Tema 1: Conceptes bàsics

1.1 Teoria literària i psicoanàlisi.

1.2 Llenguatge i inconscient: narcisisme i interpretació

1.3 Per una psicologia relacional: la narració dels relats populars com a *setting*.

UNITAT 2: Les relacions familiars i la narrativa modernista

Tema 2: El pare i el fill

- 2.1 La Llei del Pare: l'*Odissea*. Telèmac vs. Edip.
- 2.2. El conflicte totèmic: *Els germans Karamázov*, de F. Dostoievski.
- 2.3. L'absència paterna: *Ulysses*, de James Joyce

Tema 3: La mare i el/la fill/a

- 3.1. El trencament del vincle. Medea vs. Rut.
- 3.2. Objecte intern i projecció identificadora: *Pel camí de Swamm*, de Marcel Proust.
- 3.3. Omnipotència i frustració: *Mrs. Dalloway*, de Virginia Woolf.

Tema 4: El/la fill/a i els pares

- 4.1. La pèrdua i la carència. Orestes vs. Antígona.
- 4.2. Les parafil·lies i el desig narratiu: *Lolita*, de Vladimir Nabokov.
- 4.3. Melancolia i narcisisme: *Retorn a Brideshead*, de Evelyn Waugh.

UNITAT 3: Psicosis i neurosi com a símbols d'una narrativa (post)modernista

Tema 5: Obsessions i fòbies

- 5.1. La fixació eròtica i l'escriptura: *Lolita* de V. Nabokov.
- 5.2. El terror (anti)religiós: *Ulysses*, de James Joyce.

Tema 6: Agressions i reparacions

- 6.1. La mort de Déu (i del pare): *Els germans Karámazov*, de F. Dostoyevski.
- 6.2. La memòria del paradís i l'esperança de la gràcia: *Retorno a Brideshead*, de E. Waugh.

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Metodología Presencial

La metodologia docent que es farà servir en la impartició de l'assignatura es concreta en:

Treball a l'aula:

1. **Classes magistrals.** Les classes magistrals fan referència a l'exposició per part del professorat dels continguts teòrics de l'assignatura, l'orientació de l'alumnat sobre lectures bàsiques i avançades així com fonts d'informació complementària i l'establiment de pautes i claus per a la realització de les tasques teòriques i pràctiques.
2. **Avaluació Contínua.** L'avaluació és una part integrada en el procés d'ensenyament-aprenentatge. En aquesta assignatura es realitzarà una avaluació contínua que combinarà el lliurament i la presentació de tasques amb

el desenvolupament de proves objectives (escrites). Alhora, el professorat donaran feed-back dels progressos de l'alumnat.

Treball o activitats fora de l'aula:

3. **Treball autònom de l'alumnat.** El treball autònom de l'alumnat consisteix, d'una banda, en la **lectura de textos** seleccionats i en l'elaboració de esquemes, guions, mapes conceptuals, etc. a partir dels mateixos; i, d'altra banda, en la **preparació dels treballs individuals**, especialment, assajos i presentacions orals,.
4. **Tutories.** Tot l'alumnat tindrà la possibilitat de sol·licitar tutories individuals o grupals, prèvia cita, amb el professorat. Aquestes tutories podran estar dirigides a resoldre dubtes tant de contingut com d'elaboració de les tasques.

RESUM HORES DE FEINES DE L'ALUMNAT			
MODALITAT PRESENCIAL (125 hores)			
Treball a l'aula		Treball o activitats fora de l'aula	
Classes magistrals	Tutories i Presentacions	Preparació d'activitats	Recerca personal
24	12	34	55
CRÈDITS ECTS:			5

AVALUACIÓ I CRITERIS DE CALIFICACIÓ

MODALITAT PRESENCIAL		
Activitats d'avaluació	CRITERIS	PES
Treball escrit	Elaboració d'un assaig sobre alguna obra o autor tractat durant l'assignatura. Es tindran en compte els següents criteris: originalitat del plantejament, la cura de la metodologia, la capacitat de l'estil i l'aplicació dels continguts.	60%
Presentació oral	Capacitat de defensar públicament la recerca pròpia i fer front a les crítiques i suggeriments del grup	20%
Tutoria personalitzada	Dues reunions semestrals de seguiment de l'elaboració del treball. Es valorarà la preparació del tema i el desenvolupament de l'estat de la qüestió.	10%
Participació a classe	Es valorarà la interacció entre l'alumnat i el professorat a partir de les lectures proposades, tan teòriques (psicoanalítiques) com pràctiques (comentaris a les lectures literàries)	10%

CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA:

Els criteris d'avaluació són els mateixos que a la convocatòria ordinària, de manera que cal guardar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera de que es realitzin les activitats pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris que a l'avaluació ordinària.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia Bàsica

Dostoievski, F. *Los hermanos Karamázov*. Madrid. Alianza Editorial, 2016.
Joyce, J. *Ulysses*. Barcelona: Tusquets. 2010.
Nabokov, V. *Lolita*. Barcelona: Tusquets, 2018.
Proust, M. *Por los caminos de Swamm*. Madrid: Alianza Editorial. 2016.
Waugh, E. *Retorno a Brideshead*. Barcelona: Tusquets, 2010.
Woolfe, V. *La señora Dalloway*. Barcelona: DeBolsillo, 2018.

Bibliografia Complementària

Bachelard, G. *Poética del espacio*. México: Fondo de Cultura Económica, 2012.
Bajtín, Mijail, *Teoría y estética de la novela*. Madrid: Taurus, 1989.
Bettelheim, Bruno. *Psicoanálisis de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1994.
Eagleton, Terry, *Cómo leer literatura*. Barcelona: Península, 2016.
Eco, Umberto, *Lector in fabula: la cooperación interpretativa en el texto narrativo*. Barcelona: Lumen, 2000.
Freud, S. *El malestar de la cultura*. Madrid: Alianza Editorial, 2015.
Freud, S. *Más allá del principio de placer. Obras Completas XVIII*. Buenos Aires: Amorrortu, 1992.
Freud, S. *Tres ensayos de teoría sexual. Obras Completas VII*. Buenos Aires: Amorrortu, 1992.
Hernández Espinosa, V. *Las psicosis. Sufrimiento mental y comprensión psicodinámica*. Barcelona: Paidós, 2008.
Lacan, J. *Los cuatro conceptos fundamentales del psicoanálisis*. Barcelona: Paidós, 1999.
Lacan, J. *Los cuatro conceptos fundamentales del psicoanálisis*. Buenos Aires- Barcelona-México, 1999.
Mauron, Ch. *Des métaphores obsédantes au mythe personnel*. Parid: Corti, 1963.
Sainz Bermejo, F. *Winnicott y la perspectiva relacional en el psicoanálisis*. Barcelona: Herder, 2017.
Segal, H., *Introducción a la obra de Melanie Klein*. Barcelona: Paidós, 2015.
Segal, Hanna. *Introducción a la obra de Melanie Klein*. Barcelona: Paidós, 2015.
Tizón, J. L. *Pérdida, pena, duelo*. Barcelona: Herder, 2013.